

"...

I- İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"

II. GEREKÇELER

1) 643 Sayılı '3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Çerçeve 1 inci Maddesi ile Değiştirilen 27.9.1984 Tarihli ve 3046 Sayılı Kanunun 4 üncü Maddesindeki, 'Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.' Tümcelerinin Anayasaya Aykırılığı

643 sayılı KHK'yle, 27.09.1984 günlü ve 3046 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, Devlet bakanlığı kaldırılmış, onun yerine Başbakan yardımcılığı getirilmiştir. Maddede, 'Başbakana yardım etmek ve Bakanlar Kurulunda eşgüdümü sağlamak üzere Hükümetin oluşumu ve genel siyasetinin yürütülmesinin gerektirdiği sayıda bakan, Başbakan yardımcısı olarak görevlendirilebilir. Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanı'nın onayı ile, Başbakan Yardımcılığı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir.' denilmektedir.

Anayasanın 109 uncu maddesine göre Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlardan oluşmaktadır. Yine aynı maddede, Başbakan ve bakanların atanma yöntemleri kurala bağlanmıştır.

Anayasanın 112 nci maddesinde ise, Başbakan'ın Bakanlar Kurulu'nun başkanı olduğu, bakanlıklar arasında işbirliğini sağlayacağı, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini ve bakanların görevlerini anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirmelerini gözeticeği belirtilmiş; hükümetin genel siyasetinin yürütülmesinden Başbakan ve bakanların birlikte sorumlu oldukları vurgulanmıştır.

Yine aynı maddede, bakanların da hem Başbakan'a karşı, hem de kendi yetkileri içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden sorumlu oldukları açıkça ifade edilmiştir.

Anayasanın 113 üncü maddesinde ise, bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri, yetkileri ve teşkilatının yasayla düzenleneceği belirtilmiştir.

Tüm bu kurallar birlikte değerlendirildiğinde, Başbakanlığın, icracı bir yapılanma olarak değil, işbirliğini sağlayan ve sorumluluğu altındakilerin eylem ve işlemleri ile hükümet

siyasetinin yürütülmesini gözeten bir yapılanma biçiminde öngörüldüğü, bu nedenle Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakan yardımcılığı unvanı ihdas edilemeyeceği gibi Bakanlar Kurulu'nda da Başbakan dışında ancak bakanlar bulunabilir.

Nitekim, Anayasaya uygun olabilmesi için 3046 sayılı Yasa'da önce 'devlet bakanlığı' oluşturulmuş; sonra devlet bakanlarından Başbakan yardımcılığı görevi verilmek istenenlere bu görev ek olarak verilmiştir.

Oysa, 643 sayılı KHK ile yapılan değişiklikle devlet bakanlığı kaldırılmakta, Başbakan yardımcılığı ayrı bir unvan olarak öngörülmektedir. Nitekim, 06.07.2011 günlü Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı yazısında, her ne kadar '27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca, Başbakan'Yardımcısı unvanıyla görev yapmak üzere dört'Bakan görevlendirilmesi onaylanmıştır' ve 'Yeni Bakanlar'Kurulunda yer alan'Bakanlıklara, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 109 uncu maddesi gereğince ekli listede gösterilen kişiler atanmıştır' denilerek Başbakan yardımcısı unvanıyla atananların bakan oldukları ifade edilmeye çalışılmışsa da, Bakanlar Kurulu listesinin incelenmesinden, bu gibilerin bakan değil, doğrudan Başbakan yardımcısı olarak atandıkları anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, 3046 sayılı Kanunun 643 sayılı KHK'nin Çerçeve 1 inci maddesiyle değişik 4 üncü maddesindeki, 'Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.' tümceleri Anayasanın yukarıda anlamları açıklanan 109 uncu, 112 nci ve 113 üncü maddelerine aykırı olduğundan iptali gerekir.

2) 03.06.2011 Tarihli ve 643 Sayılı '3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Çerçeve 3 üncü Maddesi İle 3046 Sayılı Kanuna Eklenen 21/A Maddesi; Çerçeve 5 inci Maddesi ile 3046 Sayılı Kanuna Eklenen Ek 1 inci Maddesi; Çerçeve 8 inci Maddesinin, (b) Bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun 59 uncu Maddesinin Birinci Fıkrasına Eklenen, 'Bakan Yardımcılıklarına' İbares; (ç) Bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa Ekli (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' Bölümünün (a) Bendine Eklenen 'Bakan Yardımcısı' İbares; (e) Bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Eki (IV) Sayılı Makam Cetvelinin 1 nci Sırasına Eklenen 'Bakan Yardımcısı' İbares; Çerçeve 11 inci Maddesi ile 23.04.1981 Tarihli ve 2451 Sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun Eki (2) Sayılı Cetvele Eklenen 'Bakan Yardımcıları' İbaresinin Anayasaya Aykırılığı

643 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 21/A maddesi ile Bakana (Milli Savunma Bakanı dahil) bağlı olarak Bakana ve Bakanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesinde Bakana yardımcı olmak üzere Bakan Yardımcısı atanabileceği; Bakan Yardımcılarının bu görevlerin yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumlu oldukları; Bakan Yardımcılarının Hükümetin görev süresiyle sınırlı olarak görev yapacakları; Hükümetin görevi sona erdiğinde, Bakan

Yardımcılarının görevinin de sona ereceği; Bakan Yardımcılarının gerektiğinde Hükümetin görev süresi dolmadan da görevden alınabileceği ile Bakan Yardımcılarına en yüksek Devlet memuruna mali haklar kapsamında yapılan ödemelerin yüzde yüzellisi oranında aynı usul ve esaslar çerçevesinde aylık ücret ödeneceği;

Çerçeve 5 inci maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen ek 1 inci maddesinde, Ekli (1) sayılı listede yer alan Bakan Yardımcısı kadroları ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin, Milli Savunma Bakanlığı hariç olmak üzere bu Kanuna ekli cetvelde yer alan bakanlıkların merkez teşkilatına ait bölümüne birer adet eklenmiş olduğu; Milli Savunma Bakanlığı için ihdas edilen bir adet Bakan yardımcısı kadrosunun ise anılan Bakanlık merkez teşkilatı kadrolarının ilgili bölümüne ilave edildiği;

Çerçeve 8 inci maddesinin (b) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun İstisnai memurluklar başlıklı 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına 'Türkiye Büyük Millet Meclisinin memurluklarına' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakan Yardımcılıklarına,' ibaresinin eklenerek, 657 sayılı Kanunun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile Bakan yardımcısı atanmasının olanaklı hale getirildiği;

Çerçeve 8 inci maddesinin (ç) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün, (a) bendine 'Diyanet İşleri Başkanı' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakan Yardımcısı' ibaresi eklenerek Bakan Yardımcısına 8000 ek gösterge öngörüldüğü;

Çerçeve 8 inci maddesinin (e) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 1 nci sırasına 'Başbakanlık Müsteşarı' ibaresinden sonra gelmek üzere 'Bakan Yardımcısı' ibaresi eklenerek Bakan Yardımcısına 15000 Makam Tazminatı göstergesi öngörüldüğü;

Çerçeve 11 inci maddesi ile 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki (2) sayılı cetvele 'Müsteşar ve yardımcısı' ibaresinden önce gelmek üzere 'Bakan Yardımcıları' ibaresi eklenerek, Bakan Yardımcılarının müşterek kararla atanmasının öngörüldüğü;

hükme bağlanmıştır.

Dünya uygulamasına bakıldığında, Bakan Yardımcılığının Anglo ' Sakson ' Kıta Avrupa'sı Hukuk Sistemi ve Başkanlık-Parlamenter Sistem ayrımı olmaksızın bir çok ülkede uygulandığı, ancak hukuk ve anayasal yönetim sistemi ile uyumunun sağlandığı gözlenmektedir.

Bakan Yardımcılığının en özgün örneğini, Anglo-Sakson Hukuk Sistemine bağlı ABD'nin Başkanlık Sistemi oluşturmaktadır. Katı kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan ABD Başkanlık Sisteminde, Başkan ve Kongre (Temsilciler Meclisi ile Senato) halk tarafından seçilmektedir. Yürütmeye ilişkin bütün görev ve yetkilerin, Anayasa ile Başkana verildiği ABD Başkanlık Sisteminde Başkanın, Kongreye karşı siyasal sorumluluğu bulunmamaktadır. Başkan tarafından seçilen ve Senato tarafından onaylanan Bakanlar ise, siyasi bir kişilik değil, bakanlıkların en üst yöneticisidirler. Kamu görevlisi olmaları nedeniyle de hukuki adları bakan değil, 'sekreter'dir. Bakanlar Kurulu olarak Kongre'ye veya Başkana karşı ortak veya tek tek

siyasal sorumlulukları yoktur; her bakanın kendini atayan Başkana karşı yönetsel sorumluluğu vardır. ABD Başkanlık Sisteminde Bakan Yardımcısı, bakan gibi bir kamu görevlisidir.

İngiliz Parlamenter Sisteminde ise, yürütme organı yasama organı içinden çıkmaktadır. Parlamenter Sistemin gereği olarak Bakanlar Kurulunun Hükümetin genel siyasetinden ve her bakanın kendi yetkisi içindeki görevlerden, Parlamente'ye karşı siyasal sorumluluğu vardır. Bunun içindir ki bakana verilen görevlerin yerine getirilmesinde bakana yardımcı olmak üzere atanan bakan yardımcısı, başbakan tarafından yasama organı üyeleri arasından görevlendirilmekte ve bakan yardımcısı, başbakan ve bakanlarla birlikte Kabineyi oluşturmaktadır.

Kıta Avrupa'sı Hukuk Sisteminin prototipini temsil eden ve Yarı Başkanlık Sisteminin uygulandığı Fransa'da ise, Bakan Yardımcılığı yoktur. Fransa'da Bakana yardımcı olmak üzere, Bakan tarafından yüksek bürokratlar ile bürokrasi dışından seçilen 12 üyeli 'Bakanlık Kabinesi' vardır. Bakanlık Kabinesi, bakanın özel kalemi ile basın ve halkla ilişkilerini yürütür ve bakana bakanlığın faaliyetleri ile diğer bakanlarla ve parlamento ile ilişkilerinde destek olur. Bu yanı sıra bizdeki bakanlık özel kalem müdürlüğü ve basın ve halkla ilişkiler müşavirliği ile bakanlık müşavirlerinin işlevini görmektedir.

643 sayılı KHK ile yapılan düzenlemelerle ise, Antik Yunan Mitolojisinde bedenlerinin üst kısmı insan, alt kısmı at şeklinde tasvir edilen düşsel yaratık 'Centaur'lar, Bakana verilen siyasi ve Bakanlığa verilen yönetsel görevlerin yerine getirilmesinde Bakana yardımcı olmak üzere 'Bakan Yardımcısı' unvanıyla Türkiye'nin siyasal sistemine taşınmıştır.

Bakana verilen siyasi ve Bakanlığa verilen yönetsel görevleri yerine getirecek Bakan Yardımcılarının bu göreve, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesindeki 'istisnai memuriyet' kadrosuyla atanmaları ve Bakana bağlı çalışıp, Bakana karşı sorumlu olacakları öngörülmüştür.

1982 Anayasasında, yürütme organının siyasi yetki ve görevleri ile idarenin yönetsel görevleri, siyasetçilerin siyasi sorumlulukları ile memurların yönetsel sorumlulukları birbirinden kesin çizgilerle ayrılmış ve siyaset ile yönetim arasında 'kontak' kuracak bir ara istasyona yer verilmediği gibi yarısı siyasetçi, diğer yarısı da kamu görevlisi bir statü öngörülmemiştir.

Öyle ki, Anayasanın 112 nci maddesinde, Bakanlar Kurulu üyelerinden milletvekili olmayanların, milletvekili andı içerek bakan sıfatını taşıdıkları sürece milletvekillerinin özlük haklarına ve yasama dokunulmazlığına sahip olacakları ile Bakanlar Kurulu üyelerinin, hükümetin genel siyasetinin yürütülmesinden birlikte ve her bakanın ise kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden ayrıca sorumlu olacağı hüküm altına alınırken; Bakanlar Kurulunun ve tek tek bakanların Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı olan siyasal sorumluluklarının yaptırımı olarak Anayasanın 99 uncu maddesinde, 'Gensoru' müessesesi düzenlenmiştir.

Diğer yandan, Anayasanın 123 üncü maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği hüküm altına alınırken; 128 inci maddesinde ise, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği ile memurların ve diğer

kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri ile aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Bu Anayasal ilkeler doğrultusunda 3046 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde Bakanlara, bakanlık hizmetlerini mevzuata, Hükümetin genel siyasetine, milli güvenlik siyasetine, kalkınma planlarına ve yıllık programlara uygun olarak yürütmek görevi verilir ve bu görevlerden dolayı Başbakana karşı sorumlu tutulurken; Hiyerarşik kademeler ve birim unvanları başlıklı 15 inci maddesinde bakanlık merkez teşkilatının başında müsteşar sayılmış ve 22 nci maddesinde müsteşarın, bakanın emrinde ve bakanın yardımcısı olarak bakanlık hizmetlerini bakan adına ve bakanın direktif ve emirleri doğrultusunda, bakanlığın amaç ve politikalarına, kalkınma planlarına ve yıllık programlar ile mevzuat hükümlerine göre düzenleme ve yürütme görevi verilmiş ve bu görevlerden dolayı bakana karşı sorumlu tutulmuştur.

Ayrıca, 3046 sayılı Kanunun 27 nci maddesinde, bakanlıklarda özel önem ve öncelik taşıyan konularda bakanlık makamına yardımcı olmak üzere özel yeteneği olanlardan, kuruluş kanunlarında gösterilmek kaydıyla otuzu geçmeyecek şekilde bakanlık müşaviri atanabileceği belirtilmiş; bakanlık müşavirlerinin atanması da 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun İstisnai memuriyet başlıklı 59 uncu maddesi kapsamına alınmıştır.

Bu bağlamda, bakanlara bakanlık hizmetlerini Hükümetin genel siyaseti ve milli güvenlik siyasetine uygun yürütmek gibi siyasal görevler verilir ve başbakana karşı siyasal sorumlu tutulurken; özel önem ve özellik taşıyan konularda bakanlık makamına/bakana yardımcı olmak üzere özel yeteneği olan kamu görevlileri ile kamu görevlisi olmayanlar arasından müşavir atanması öngörülmüş; buna karşın, bakanlık teşkilatının başındaki en yüksek kamu görevlisi olan müsteşara ise, bakanlık hizmetlerini bakanlığın amaç ve politikasına uygun düzenleme ve yönetme gibi yönetsel görev verilmiş ve bakana karşı yönetsel sorumlu tutulmuştur.

Öte yandan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 10 uncu maddesinde bakanların, hükümet politikasının uygulanması, bakanlıklarının stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından ve diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğinin sağlanmasından ve kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumlu olacakları; 11 inci maddesinde ise bakanlıklarda üst yönetici olarak müsteşarların, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanunda da Bakanın sorumluluğu siyasi sorumluluk; üst yönetici olarak müsteşarın sorumluluğu ise iyi yönetim sorumluluğu olarak düzenlenmiştir.

Anayasadaki Bakanlar Kurulunun siyasal görev-siyasal sorumluluk; idarenin yönetsel görev-yönetsel sorumluluk ilkeleri ile bu ilkelere göre düzenlenen 3046 ve 5018 sayılı Kanunlarda, Bakan Yardımcılığı gibi siyasal ve yönetsel fonksiyonların ikisini de uhdesinde toplayan ve yürütme görevi verilen siyasal üst yöneticiye yer yoktur.

Gerçekten de, Bakana verilen görevler siyasal olduğuna ve sorumluluğu da Başbakana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı siyasal sorumluluk olduğuna göre, Bakanın siyasal görevlerini bakana bağlı olarak yerine getirecek Bakan Yardımcısı, siyasal sorumluluk içeren görevlerden dolayı da yönetsel sorumlu tutulamayacağına ve memur statüsü ile de Bakana karşı siyasal sorumlu olamayacağına göre, bakana verilen görevlerden dolayı Bakana karşı siyasal ya da yönetsel hesap verebilirliği teknik olarak mümkün değildir.

Bakanlığa verilen yönetsel görevlerin yönetsel sorumlusu ise gerek 3046, gerekse 5018 sayılı Kanunlarda bakanlık teşkilatının üst yönetici olan müsteşardır. Müsteşara, bakanlık hizmetlerini, bakanlığın amaç ve politikaları doğrultusunda düzenleme ve yönetme görevi verilmişken; bakan yardımcısına bakanlık hizmetleri ile ilgili görev kalmadığı gibi, 5018 sayılı Kanun kapsamında sorumluluk alanı da kalmamakta ve sorumluluğu da bulunmamaktadır.

Bu itibarla, 643 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 21/A maddesindeki Bakan Yardımcısı düzenlemesi, Anayasanın 99 uncu, 112 nci, 123 üncü ve 128 inci maddelerinde belirlenen Bakanlar Kurulunun siyasal görevleri ve siyasal sorumluluğu ile İdarenin yönetsel görevleri ve yönetsel sorumluluğu ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Ayrıca, Bakanın siyasal görevlerinin 657 sayılı Kanuna göre atanan ve memur statüsünde bulunan bir kamu görevlisi tarafından yapılmasının Anayasal sistemimiz içinde yeri bulunmadığından, 643 sayılı KHK'nin Çerçeve 8 inci maddesinin (b) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun İstisnai memurluklar başlıklı 59 uncu maddesine eklenen, 'Bakan Yardımcılıklarına' ibaresi de aynı gerekçelerle Anayasanın yukarıda belirtilen maddelerine aykırıdır.

Öte yandan, Bakan Yardımcılığı Türk siyasal hayatının yabancısı da değildir. CHP Meclis Grubunun 2 Şubat 1937 tarihli toplantısında, Meclis Grup Başkan Vekili ve Trabzon Milletvekili Hasan Saka'nın 'Devlet Dairelerinin Vekaletlere Tefriki ve Siyasi Müsteşarlıkların Teşkilî Hakkında Kanun Teklifi' görüşülmüş ve üzerinde mutabakat sağlanarak Büyük Millet Meclisine sevki kararlaştırılmıştır(). Kanun teklifinde öngörülen değişikliklerin yapılabilmesi için öncelikle Teşkilatı Esasiye Kanununun değiştirilmesi gerektiği düşüncesiyle hazırlanan Teşkilatı Esasiye Kanununda değişiklik yapılmasını öngören kanun teklifi, Başbakan İsmet İnönü ve 153 Milletvekilinin imzasıyla Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve Teklif, Büyük Millet Meclisinin 5 Şubat 1937 tarihli oturumunda görüşülerek 5.2.1937 tarihli ve 3115 sayılı Kanunla yasalaşmıştır.

5.2.1937 tarih ve 3115 sayılı Kanunla Teşkilatı Esasiye Kanununun 44 üncü maddesine son fıkra olarak, 'Siyasi Müsteşarları Başvekil, Meclis azası arasından seçerek Reisicumhur'un tasdikine arz eder.' hükmü eklenmiş; eklenen bu hüküm doğrultusunda 47 nci maddesi, 'vekillerin ve siyasi müsteşarların vazife ve mesuliyetleri mahsusu kanunla tayin olunur.'; 49 uncu maddesi, 'mezun ve herhangi bir sebeple mazur olan bir vekile İcra Vekilleri azasından bir diğeri veya siyasi müsteşarlardan biri muvakkaten niyabet eder. Ancak bir vekil veya bir siyasi müsteşar bir vekaletten fazlasına niyabet edemez.'; 50 nci maddesi ise, 'İcra vekillerinden veya siyasi müsteşarlardan birisinin Divan-ı ali'ye sevkine dair Büyük Millet Meclisince verilen karar vekalet veya müsteşarlıktan dahi mutazammındır.' şeklinde değiştirilmiştir.

Anayasada yapılan bu değişiklikten sonra Meclisin 8 Şubat 1937 tarihinde yapılan oturumunda Hasan Saka'nın vermiş olduğu 'Devlet Dairelerinin Vekaletlere tefriki ve Siyasi Müsteşarlıklar Hakkındaki Kanun Teklifi' görüşülerek 8.3.1937 tarih ve 3117 sayılı Kanun

olarak yasalaşmıştır. Kanunun yürürlüğe girmesinden yaklaşık iki hafta sonra ise, Başbakan'ın teklifi ve Reisicumhur'un onayıyla 23 Şubat 1937 tarihinde ilk siyasi müsteşarlar atanmıştır.

Hasan Saka tarafından verilen, 'Devlet Dairelerinin Vekaletlere Tefriki ve Siyasi Müsteşarlıkların Teşkili Hakkında Kanun Teklifi' nin gerekçesinde;

'Cumhuriyet rejimi içinde memleketin terakki ve inkişâfına muvâzi olarak devlet dairelerinin iş faaliyetleri o kadar süratle ilerlemiş ve ilerlemektedir ki, bu artmaların icaplarını yalnız idarî teşkilat kadrolarını genişletmekle işin altından kalkmak çok müşkül bir safhaya girmiştir. İdarî teşkilat ve memuriyet silsilesi ne kadar çok memurdan teşekkül ederse etsin, bunların mesaisi nihayet amme işlerinin ihzârı devresine ait türlü muamelelerden ibarettir.

Hazırlık devrelerini geçiren devlet muameleleri bunların mesuliyetini üzerine almış siyasî şefler tarafından görülüp tedkik edilmedikçe ve icap eden kararlar verilmedikçe bu muameleler ikmal edilmiş olmazlar. (')

Devlet millet işlerinin intizam ve süratle yürütülmesi hususunda siyasî vazife ve mesuliyet almış olan vekil arkadaşlarımıza faydalı ve emin mesai arkadaşları tefrik etmek teklifimin esas hedef ve gayesidir.' ifadeleri yer almıştır.

İsmet İnönü'nün Başbakanlıktan ayrılması ve Başbakanlığa Celal Bayar'ın getirilmesinden sonra Atatürk tarafından Celal Bayar'a yazılan yazıda, Atatürk Siyasi Müsteşarlıkların oluşturulma gerekçesini, 'Vekaletlerin ve vekillerin yüksek mesuliyetlerinde, kendilerine yardımcı olmak, yani onların yükünü ve mesuliyetini tahfif etmek: Bir de Cumhuriyet Hükümetinin birbirini velyedecek Devlet adamlarını yetiştirmek.' olarak açıklamış; ancak, yetkili olan vekillerin kuvvet ve kudretlerinin kendi şahıslarına ait olması gerektiğini, diğer bir kişinin bunlara katılımının, vekaletlerin ve vekillerin kuvvet ve kudretini azaltacağını; vekilin yanında geçinemeyeceği bir siyasi müsteşar olması durumunda vekaletin işlerinde kargaşalık olacağını, siyasi müsteşarların kendi değerlendirmelerinin uygulanmasını isteyebileceğini, bununda Hükümeti zaafa uğratabileceğini; siyasi müsteşarların bir memur olduğunu ve vekilleri kontrol etmesinin uygun olmadığını; uygulamaların da bunları doğruladığını doğru belirtmiş ve kendisi ile aynı fikirde ise 'rejimin istiklali' için Siyasi Müsteşarlığı kaldırmayı teklif etmiştir().

Celal Bayar'ın Başbakanlığa asaleten atanması üzerine Celal Bayar ve 18 arkadaşının verdiği Teşkilat-ı Esasiye Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin önerge 29 Kasım 1937 tarihinde kabul edilerek 28.11.1937 tarih ve 3272 sayılı Kanun ile Siyasi Müsteşarlık Anayasadan kaldırılmıştır.

Böylece Siyasi Müsteşarlık, yaklaşık 9 ay yürürlükte kaldıktan sonra siyasal yaşamımızdan 643 sayılı KHK'ye kadar çıkmıştır.

Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 9.6.2011 tarihinde yaptığı açıklamada 643 sayılı KHK ile getirilen Bakan Yardımcılığının gerekçesini, 'Bakan yardımcıları, işlerinin uzmanı, sektörü bilen, bakanlık faaliyetlerinin daha verimli ve süratli yürütülmesini sağlayacak kişilerden seçilecek. Özel sektörden de bu makama atama yapılabilecek.' biçiminde açıklamış ve 'Aslolan, kendini gerçekten piyasalarda ispat etmiş, çok başarılı olması. Mesela Türkiye'de öyle işadamları var ki bakıyorsun ilkokul, ortaokul mezunu. Yabancı dili yok ama başarılı.' diyerek Rahmetli Sakıp Sabancı ve Vehbi Koç örneğini verdikten sonra, bakan yardımcılarının

'siyasi müsteşar görevi yapacaklarını, mevcut müsteşarların ise idari görevleri yürüteceklerini' belirtmiş ve Bakan Yardımcılarının bakanın elini rahatlatacağını ileri sürmüştür.

Bu gerekçelerle Hasan Saka'nın vermiş olduğu Teklife ilişkin gerekçeler arasında bir fark olmadığı, her ikisinde de bakanlık faaliyetlerinin daha verimli ve süratli yürütülmesinin öne çıktığı görülmektedir.

Ancak, aynı gerekçelere dayalı ilk düzenleme 9 ay içinde yürürlükten kalktığı gibi iki düzenleme arasında çok önemli iki fark bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, Hasan Saka'nın vermiş olduğu teklif doğrultusunda önce Anayasa değiştirilir ve sonra da Anayasadaki değişiklik doğrultusunda uygulama kanunu çıkarılırken; şimdi ise bırakınız Anayasa değişikliğini, düzenleme yasa ile dahi değil, 643 sayılı KHK ile yapılmış; ikincisi ise, Hasan Saka'nın vermiş olduğu teklif doğrultusunda yapılan Anayasa değişikliğinde bakan yardımcılarının/siyasi müsteşarların, Milletvekilleri arasından seçilmesi ve dolayısı ile siyasal görevlerin siyasetçiler tarafından yürütülmesi öngörülür iken, 643 sayılı KHK ile ise, memur ve memur olmayanlar arasından 657 sayılı Kanunun 59 uncu maddesine göre istisnai memuriyet şeklinde görevlendirilmesi ve dolayısıyla siyasal görevlerin, -Anayasada memurların siyaset yapmalarının yasaklandığı dahi gözetilmeden- memurlar tarafından yürütülmesi öngörülmüştür.

Anayasalar arasında karşılaştırmalarda kullanılan ölçütlerden biri de, 'çerçeve anayasa', 'düzenleyici anayasa' ayrımıdır. 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Anayasanın, Devletin temel organları ve teşkilatı ile insan hak ve özgürlüklerini genel olarak düzenleyen bir 'çerçeve anayasa' değil, hemen hemen her şeyi bütün ayrıntılarıyla düzenlemek isteyen bir 'düzenleyici anayasa' olduğu konusunda Anayasa Hukukçuları arasında görüş birliği vardır. Ergun Özbudun'a göre bunun nedenini, 'her siyasal ve sosyal soruna mutlaka hukuki bir çözüm bulma eğiliminde olan Türk siyasal kültürünün 'kanuncu' niteliğinde' aramak gerekmektedir(). Sayın Özbudun'un tespitiyle birlikte Türkiye'nin Kara Avrupa'sı Hukuk Sistemini benimsemiş olduğunu da göz önüne almak gerekir. Kara Avrupası Hukuk Sisteminin temel özelliği, hukukun gelenek görenek ve içtihatlardan değil; siyasal karar organları tarafından oluşturulması; Devletin organları, teşkilatı, kamu hizmeti, kamu görevi ve kamu faaliyetleri ile bunların teşkilatlanma, çalışma ve yürütülme süreçlerinin başta anayasa olmak üzere, hiyerarşik olarak yasa, tüzük, yönetmelik ve genelgelerle en ince ayrıntısına kadar yazılı hukuk metinleri haline getirilmesidir.

Anayasa Mahkemesi de 1982 Anayasasının 'düzenleyici anayasa' olduğunu birçok kararında ortaya koymuştur. Bunlardan en göze çarpanı Yüksek Mahkemenin 'özelleştirme' konusunda verdiği kararlardır. Anayasa Mahkemesinin özelleştirmenin Anayasada öngörülmemiş olmasına dayalı olarak verdiği iptal kararları sonucunda, Anayasanın 'Devletleştirme' olan 47 nci maddesinin başlığı, 13.8.1999 tarihli ve 4466 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile 'Devletleştirme ve özelleştirme' olarak değiştirilmiş ve özelleştirmeye imkan sağlamak amacıyla maddeye ikinci ve üçüncü fıkralar eklenmiştir.

Anayasanın 6 ncı maddesinde, egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğu; Türk Milletinin egemenliğini Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanacağı; egemenliğin kullanılmasının hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye ve sınıfa bırakılamayacağı ve hiçbir kimse ve organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamayacağı hüküm altına alınırken; 11 inci maddesinde ise, Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organları ile idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayıcı temel hukuk kuralları olduğu ve yasaların Anayasaya aykırı olamayacağı kuralları getirilmiştir.

1982 Anayasasında, egemenliği Anayasanın koyduğu esaslara göre kullanacak yasama, yürütme ve yargı organları ile Anayasal kurumlar yanında idare de ayrıca düzenlenmiş; yürütme organının siyasi yetki ve görevleri ile idarenin yönetsel görevleri, siyasetçilerin siyasi sorumlulukları ile memurların yönetsel sorumlulukları birbirinden kesin çizgilerle ayrılmış ve Bakana verilen siyasi ve Bakanlığa verilen yönetsel görevleri yerine getirmek üzere Bakan Yardımcılığı gibi siyasal bir organa veya idari bir unvana yer verilmediği gibi bunu çağrıştıracak bir ibareyi düzenleme ihtiyacı da hissedilmemiştir.

Bu itibarla, 643 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna 21 inci maddesinden sonra gelmek üzere eklenen 21/A maddesindeki Bakan Yardımcılığı düzenlemesi ile Çerçeve 8 inci maddesinin (b) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunun İstisnai memurluklar başlıklı 59 uncu maddesine eklenen, 'Bakan Yardımcılıklarına' ibaresi, kaynağını Anayasadan almadığı için Anayasanın 6 ncı ve 11 inci maddelerindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili olan ve Anayasa Komisyonu Başkanlığı yapan Sayın Burhan Kuzu'nun, 'Müsteşar, müsteşar yardımcıları, genel müdürler tam dört dörtlük bürokrat kesimden geldiği için siyasetin elastikiyetini tam olarak kavrayamıyorlar. Siyaset ise katılık istemez. (') Pratikten gelen, bakana siyaseten yardımcı olacak, gerekirse dertlerini ve sırlarını paylaşacak, vatandaş ve siyasetçi ile bürokrasi arasında arabulucu gibi sorunlara çözüm bulacak, bir nevi hakem, ombudsman gibi olacak.' şeklindeki beyanları 09.06.2011 tarihli Ulusal Gazetelerde yer almıştır.

Eğitim, kamu görevi, belirli bir uzmanlık vb. herhangi bir şartın aranmayarak ölçü olarak geriye siyasal yandaşlığın bırakıldığı Bakan Yardımcılarının; bakanlık hizmetlerini bakanlığın amaç ve politikalarına göre düzenleme ve yönetme görevi verilen ve bu göreve yeterlik ve kariyer ilkeleriyle gelen müsteşarın üzerine, bakanlık hizmetlerine ek olarak bakana verilen siyasi görevleri de yürütmek üzere atanması, Bakan Yardımcısının yapacağı görevin, bakanlığın kamu yararına yürüteceği kamu hizmetlerinin, iktidar partisi örgütü, milletvekilleri ve üyelerinin istem ve beklentileri doğrultusunda yürütülmesini sağlamak ve böylece Bakan Yardımcısı unvanlı 'parti komiseri' eliyle bakanlığın politize edilmesi üzerinden, kamu hizmetlerini kamu yararından koparmak olduğu, en azından Sayın Burhan Kuzu'nun açıklamalarından anlaşılabilmektedir. Ancak, kamu hizmetlerinin kamu yararından koparılmasının Anayasanın 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesi ile bağdaşmayacağı açıktır.

Öte yandan, Bakanlık hizmetlerinin iktidar partisi örgütü, milletvekili ve üyelerinin etkisi altına girerek kamu gücünün iktidar partisinde merkezileşmesi, otoriterizmi kurumsallaştıracığından, bu durum Anayasanın 2 nci maddesindeki 'demokratik devlet' ilkesine de aykırılık oluşturur.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle, 03.06.2011 tarihli ve 643 sayılı '3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesi; Çerçeve 5 inci maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen ek 1 inci maddesi ve bunlara dayalı olarak Çerçeve 8 inci maddesinin (b) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına eklenen, 'Bakan Yardımcılıklarına' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün, (a) bendine eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi, (ç) bendi ile 657

Sayıli Devlet Memurları Kanununun eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün, (a) bendine eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (IV) Sayılı Makam Cetvelinin 1 nci sırasına eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi ile Çerçeve 11 inci maddesi ile 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki (2) sayılı Cetvele eklenen 'Bakan Yardımcıları' ibaresi, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 11 inci, 99 uncu, 112 nci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine aykırı olduğundan iptalleri gerekir.

3) 03.06.2011 Tarihli ve 643 Sayılı '3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin; Tümlünün ve Ayrı Ayrı Tüml Maddeleri ile Eklerinin Anayasaya Aykırılığı

Parlamenter demokrasi ve kuvvetler ayrılığı ilkesini kabul eden Anayasanın 7 nci maddesinde 'yasama yetkisi', Türk Ulusu adına TBMM'ne verilmiş ve bu yetkinin devredilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bunun tek istisnası, Anayasanın 91 inci maddesinde Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesidir. Bu istisnai yetkinin 'yetki devri' niteliğine bürünmemesi için, Anayasa Mahkemesi'nce de belirtildiği üzere, KHK çıkarma yetkisinin 'önemli, ivedi ve zorunlu' durumlarda verilmesi, ayrıca bu koşulların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Her şeyden önce, tek parti çoğunluğunun yasama organına egemen olduğu, İctüzük uyarınca muhalefetin yeterince konuşamadığı ve bu nedenlerle neredeyse 3-5 günde yasa çıkarılabildiği bir ortamda, Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, anayasal kuralın amacı ve özüyle bağdaşmamaktadır.

643 sayılı KHK, 6 Nisan 2011 günlü, 6223 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca kabul edilmiştir. 6223 sayılı Yetki Yasası, 3 Mayıs 2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Anamuhalefet Partisi (CHP) TBMM Grubu tarafından, bu Yetki Yasası'nın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, dayandığı yetki yasası Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen KHK'leri, haklarında dava açılması durumunda, içeriğine girmeden, salt yetki yasaları iptal edildiği için, aşağıdaki gerekçeyle iptal etmiştir.

'Olağanüstü hal KHK'leri dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasadan (m. 121) alırlar. Bu tür KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşılık olağan dönemlerdeki KHK'lerin bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Bu nedenle, KHK'ler ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

' KHK'nin Anayasaya uygun bir yetki yasasına dayanması, geçerliliğinin önkoşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası iptal edilen bir KHK'nin kurallarının, içerikleri yönünden Anayasaya aykırılık oluşturmaları bile Anayasaya uygunluğundan söz edilemez.

'..

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya yetki yasasının kapsamı dışında kalan ya da dayandığı yetki yasası iptal edilen KHK'lerin anayasal konumları birbirinden farklıdır.

Böyle durumlarda, KHK'ler anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından, içerikleri Anayasaya aykırı bulunmasa bile, dava açıldığında iptalleri gerekir.

Bu nedenlerle, iptaline karar verilen bir yetki yasasına dayanılarak çıkarılan KHK'lerin, Anayasanın Başlangıcı'ndaki 'hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı', 2 nci maddesindeki 'hukuk devleti' ilkeleriyle 6 ncı maddesindeki 'Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz' kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91 inci maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır.'

Anayasa Mahkemesi, yukarıda yer verilen gerekçelerle, dayandıkları 4588 sayılı Yetki Yasası 05.10.2000 günlü, E.2000/45, K.2000/27 sayılı kararla iptal edilen 606, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 615, 616, 617, 618, 619, 621, 623, 624, 626, 628, 629 sayılı KHK'leri; içeriklerine girmeden, salt anayasal dayanaktan yoksun kaldıkları için, Anayasanın başlangıcı ile 6 ncı ve 91 inci maddelerine aykırı duruma geldiklerini belirterek iptal etmiştir. (Sırasıyla kararlar: K.2000/29, K.2000/45, K.2000/37, K.2000/40, K.2000/42, K.2000/44, K.2000/39, K.2000/46, K.2000/38, K.2000/36, K.2000/35, K.2000/34, K.2000/43, K.2000/41, K.2000/33, K.2000/32, K.2000/30, K.2000/31)

Bu itibarla, 6223 sayılı Yetki Yasası iptal edildiğinde 643 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, yasal dayanaktan yoksun kalacağından, 03.06.2011 Tarihli ve 643 Sayılı '3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin; tümünün ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile eklerinin Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine göre iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

08.06.2011 tarihli ve 27958 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 643 sayılı 3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Çerçeve 1 inci maddesiyle 27.09.1984 günlü ve 3046 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, Devlet bakanlığı kaldırılmış, onun yerine Başbakan yardımcılığı getirilmiştir. Anayasanın 109 uncu, 112 nci ve 113 üncü maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, Başbakanlığın icracı bir bakanlık değil, işbirliğini sağlayan ve sorumluluğu altındakilerin eylem ve işlemleri ile hükümet siyasetinin yürütülmesini gözetten bir yapılanma olduğu; bu nedenle Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek' gibi icraya yönelik görevler yürütmek amacıyla Başbakan yardımcılığı ihdas edilemeyeceği gibi Bakanlar Kurulu'nda da Başbakan dışında ancak bakanların bulunacağı gerçeği karşısında Başbakan Yardımcılığı adı altında bakanlıklar kurulmasının Anayasal dayanaktan yoksun olduğu açıktır. Yasa yürürlüğe girmiş ve Anayasal dayanaktan yoksun Başbakan Yardımcılıklarına atamalar yapılmıştır. Bunun, Türkiye'nin siyasal yapısında Anayasal krizlere yol açması yakın bir tehlikedir.

643 sayılı 3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesi ile Çerçeve 5 inci maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen ek 1 nci maddesiyle, dayanağını Anayasadan almayan ve Anayasaya aykırı olan Bakan Yardımcılığı unvanı getirilmiş ve Bakan Yardımcılarına bakana ait siyasal ve bakanlığa ait yönetsel görevleri yürütme yetkisi verilmiştir. Kamu hizmetlerini kamu yararından kopararak siyasallaştıran ve demokratik hukuk devletini, otokratik bir rejime sürükleyen söz konusu

düzenlemenin siyasal sistem üzerinde yol açacağı tahribatlar, demokrasimizin ve yurttaşlarımızın geleceğini karartacak derecede yaşımsaldır.

6223 sayılı Yetki Yasasının iptali veya yürürlüğünün durdurulması durumunda 643 sayılı KHK yasal dayanaktan yoksun kalacağı için, yürürlüğünün durdurulması gerekecektir.

Öte yandan, Anayasal düzenin hukuka aykırı kural ve düzenlemelerden en kısa sürede arındırılması, hukuk devleti sayılmanın en önemli gerekleri arasında sayılmaktadır. Anayasaya aykırılıkların sürdürülmesi, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyecektir. Hukukun üstünlüğünün sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesi hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacaktır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan ve iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

03.06.2011 tarihli ve 643 sayılı '3046 sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin;

1) Çerçeve 1 inci maddesiyle değişik 3046 sayılı Kanunun 4 üncü maddesindeki, 'Ayrıca Başbakana yardım etmek ve Başbakan tarafından verilecek görevleri yerine getirmek, Bakanlar Kurulunda koordinasyonu sağlamak, özel önem ve öncelik taşıyan konularda tecrübe ve bilgilerinden istifade edilmek amacıyla Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile, Başbakan Yardımcısı unvanıyla görev yapmak ve sayısı beşi geçmemek üzere bakan görevlendirilebilir. Başbakan Yardımcısı unvanıyla görevlendirilen bakanların danışma ve büro hizmetlerini yürütecek personele ait kadrolar Başbakanlık kadro cetvelinde gösterilir.' tümceleri Anayasanın 109 uncu, 112 nci ve 113 üncü maddelerine;

2) Çerçeve 3 üncü maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen 21/A maddesi ve Çerçeve 5 inci maddesi ile 3046 sayılı Kanuna eklenen ek 1 inci maddesi ve bunlara dayalı olarak Çerçeve 8 inci maddesinin (b) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına eklenen, 'Bakan Yardımcılıklarına' ibaresi, (ç) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli (I) Sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'T-Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün, (a) bendine eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi, (ç) bendi ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (I) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin 'I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı' bölümünün, (a) bendine eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi, (e) bendi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (IV) Sayılı Makam Cetvelinin 1 inci sırasına eklenen 'Bakan Yardımcısı' ibaresi ile Çerçeve 11 inci maddesi ile 23.04.1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunun eki (2) sayılı Cetvele eklenen 'Bakan Yardımcıları' ibaresi, Anayasanın 2 nci, 6 ncı, 11 inci, 99 uncu, 112 nci, 123 üncü ve 128 inci maddelerine;

3) Dayandığı 06.04.2001 günlü ve 6223 sayılı 'Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Yetki Kanunu'nun iptali veya yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi durumunda; yasal dayanağı ortadan kalkacağından tümü ve ayrı ayrı tüm maddeleri ile ekleri, Anayasanın Başlangıcı ile 2 nci, 6 ncı ve 91 inci maddelerine;

Esas Sayısı:2011/89

Karar Sayısı:2013/29

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz."